

Novi goriški nadškof proti Slovencem

Gorica, novembra 1934. Ko je novi goriški nadškof Carlo Margotti prišel v Gorico, je v nastopnem govoru v stolnici poudaril, da bo deloval v duhu miru in pravičnosti. Na svoj grb je napisal geslo: "Pax et justitia".

Že prva njegova dejanja pa pričajo, da je prišel z trdnim namenom in z izdelanim načrti, da sistematično romanizira slovenski del goriške nadškofije. Ponovno je poudaril, da je treba vse cerkveno življenje romanizirati.

V vodstvo centralnega bogoslovnega semenišča je imenoval same Italijane. Med vzgojitelji slovenskih in hrvatskih bogoslovcev iz goriške, tržaške in poreške škofije ne bo odzvaj več niti enega slovanskega duhovnika. Fašistovska vlada je v juniju s silo odstranila iz semenišča podvodjo profesora Antona Rutarja in ga internirala v Umbriji; druga dva slovenska bogoslovna profesorja je konfirirala v mestu. Ko je po svetna roka brutalno izvršila prvi del naloge, je nadškof na izpraznjena mesta postavil Lahe. To je rimska pravičnost!

Slovenska govornica — prepovedana!

Dne 28. oktobra — na obletnico fašistovskega pohoda na Rim — je nadškof izdal nov pravilnik je potrdila rimska kongregacija za semenišča — torej je zanj odgovoren tudi Vatikan.

Pravilnik določa, da je uradni in občevalni jezik v semenišču italijanski. Slovenski in hrvatski bogoslovci se torej ne bodo smeli med seboj razgovarjati v materinščini. Ta papeški odlok bje v obraz naravni pravici človeka in človeškemu dostojanstvu. Prepovedane so logično seveda tudi molitve, petje, predavanja v slovensščini ali hrvaščini.

Vsi bogoslovci se morajo oblačiti po laškem načinu. Predpisana jim je laška halja, peleriha do kolen, laški klobuk, ki mu naši ljudje pravijo "gnezdlo". Tako naj že smešna obleka slovenske bogoslovce neprestano spominja, da so pod laškim cerkvenim jarmom. Kdor odloži to obleko med šolskim letom, ali o počitnicah, se iz bogoslovnice izključi!

Latinščina se mora izgovarjati po laškem načinu.

Vsa korespondenca je pod cenzuro ravnateljja.

Ta odlok "miroljubnega in pravičnega" nadškofa je napravil na slovensko ljudstvo mučen in porazen vtis. V njem se očituje vatikanska namera, da slovenskemu duhovskemu naraščanju zlomi hrbtnico in da stvari iz njega voljno orodje za poitalijančevanje lastnega naroda.

Dvojna mera rimske pravičnosti

Vse drugače postopa Vatikan z nemško manjšino na južnem Tirolskem. Bogoslovno semenišče v Briksnu je popolnoma nemško. Rektor, podvodja in vsi člani vodstva so zavedni Nemci, občevalni jezik je nemški, celo pouk se vrši v nemškem jeziku! Bogoslovci imajo nemško petje, nemško knjižnico, nemška predavanja, nemško nošo!

Kateri razlogi so nagnili Vatikan, da je tako nasilno dal romanizirati bogoslovno semenišče v Gorici? Nadškof odlok pravi da ga navdihuje samo "korist svete Cerkve in skrb za zveličanje duš". Toda pravo ozadje te zadeve se pokaže, če se spomnimo na kampanjo fašistovskega časopisja proti bogoslovnemu semenišču. Vladino časopisje je tedaj zahtevalo odstranitev vseh slovenskih profesorjev iz vodstva semenišča, uvedbo laške noše, prepoved slovenskega jezika, popolno romanizacijo vsega življenja v zavodu. Nadškofov odlok vsebuje vse te zahteve. Torej moramo ugotoviti grenko resnico, da tega odloka ni papežu in kardinalom rimske kongregacije vdihnil sveti duh, ampak duh fašizma.

Odgovornost Jugoslovanskih škofov

Ko je bil nadškof Margotti prestavljen iz Carigrada v Gorico, je njegovo osebno glasilo "La Vie catholique" pisalo, da je njegovo imenovanje za goriškega nadškofa z velikim zadovoljstvom pozdravil tudi jugoslovanski episkopat.

Vemo, da se je eden naših škofov, ki je čutil vestno dolžnost posredovati v zadevi pri Vatikanu, vrnil v domovino z veselo novico, da pride na goriško stolico pravičen mož, ki si je v mednarodnem življenju razširili obzorje in ki pozna in ljubi južne Slované.

Tudi so nekateri listi katoliške smeri — med njimi tudi "Slovenec" — pozdravljali nadškofa Margottija, kot moža nove pravične smeri.

Po teh prvih bridkih dokazih bo, upamo, tudi katoliški episkopat moral spremeniti svojo sodbo; in oni voditelji naše cerkve, ki niso udarjeni z rimsko slepoto, bodo morali ugotoviti, da se Vatikan noče in noče odmakniti s svojega protislovanskega stališča. — Dejanja govore!

Pričakujemo pa tudi dejanj od jugoslovanskih katoliških škofov, ki so sinovi cerkve, znanilke pravičnosti in ljubezni, pa tudi sinovi našega naroda. Po tem dvojnem naslovu so dolžni spregovoriti — ker bi molk ob uboju lastnega naroda bil težak, nepozaben zločin!

DEKRET NADŠKOFA MARGOTTIJA

V potrdilo izvajam gorinavedenega članka minasamo v originalu dekret nadškofa Margottija.

Prot. N. 109/34.
Carlo Margotti,
Prelato domestico di Sua Santità
Per la grazia di Dio
E della Santa Sede Apostolica
Arcivescovo Metropolita di Gorizia
Principe di Sacro Romano Impero
Etc.

DECRETO

Norme disciplinari per il Seminario Centrale Teologico di Gorizia

In aggiunta e a modifica parziale degli Statuti e Regolamenti già in vigore nel Seminario Centrale Teologico di Gorizia, tenendo presenti le condizioni attuali del pio Istituto tanto caro al nostro cuore di Pastore e di Padre ed

avendo in vista solamente il vero progresso spirituale e morale dei Nostri dilette Seminaristi, presi gli opportuni accordi con la S. C. (Sacra Congregazione) dei Seminari e delle Università degli studi, abbiamo stabilito le seguenti norme disciplinari, che in virtù del presente decreto dichiaramo in vigore in sostituzione di oltre norme di qualunque titolo.

1. L'ammissione al Seminario Centrale Teologico Arcivescovile di Gorizia è riservata a Noi. Pertanto sia i nuovi candidati alla S. Teologia come pure quelli che già erano negli anni scorsi alunni del Nostro Seminario Teologico dovranno indirizzare a Noi la domanda di ammissione o di riammissione corredandola coi documenti in uso.

2. Insieme alla domanda dovrà ogni singolo candidato presentare una dichiarazione, come all'unito foglio con la quale si obbliga di osservare le leggi e i regolamenti del Nostro Seminario.

3. L'abito uniforme per tutti gli alunni del Nostro Seminario Teologico importa: la sottana nera alla romana lunga fino al tallone; scarpe e calze nere; fascia nera con frangia rossa; cappello alla romana; collarino; per la stagione fredda un mantello nero fino al ginocchio; per la stagione calda un ferratolino nero alla romana.

4. L'abito uniforme come sopra è obbligatorio per tutti i seminaristi. La vestizione dei nuovi alunni sarà fatta con apposita funzioncina al principio dell'anno accademico. La deposizione dell'abito uniforme sia durante l'anno scolastico, sia durante le vacanze in famiglia e causa sufficiente per l'espulsione dal Seminario.

5. Per il servizio delle Sacre funzioni tutti i seminaristi saranno provvisti di una cotta di forma liturgica o di una beretta.

6. La lingua ufficiale e di uso comune nel Seminario è l'italiana. Il latino si userà come lingua d'insegnamento per le materie teologiche, per le quali è richiesto l'uso di questa lingua. Il latino si pronunzia alla romana.

7. Tutta la corrispondenza in arrivo e in partenza sarà controllata dalla Direzione del Seminario prima di esser rimessa ai destinatari o consegnata alla posta, fatta eccezione della corrispondenza diretta o proveniente dal proprio vescovo.

8. È vietato severamente di introdurre libri e periodici non approvati dalla Direzione.

9. È vietato a tutti di fumare nel Seminario.

10. Gli alunni potranno essere visitati dai parenti solo nei giorni ed ore stabilite e nei locali a ciò destinati dalla Direzione del Seminario.

11. Non si permetteranno libere uscite. Solo per necessità riconosciuta dalla Direzione sarà permesso ad un alunno di uscire facendolo accompagnare da un prefetto o da due compagni designati dalla Direzione.

12. Il passeggio si farà per gruppi e in fila, sotto la guida di un prefetto. Fuori di città sarà permesso di rompere le file, purché non ne venga disordine od altri inconvenienti.

13. È severamente vietata ogni discussione di carattere politico o su argomenti che non abbiano alcun interesse o siano disdicevoli allo stato ecclesiastico.

Gli alunni devono considerarsi come buoni

INCIDENT V SAARI

Justice oficir saarske policije je povozil nehoté eno žensko. 20 razkačenih Nemecev so skočili na njega in ga pretepli. Oficir je spustil par strelav in ranil eno osebo. Policija je prijela oficirja in jegove napadalec. Nemški tisk hujska proti mednarodni policiji, ter se je bati, da povzroči ta incident hujske posledice.

ŠTRAJK V SOLUNU

V solunski tobačni tovarni je nastala stavka, toda delavstvo se je takrat zaprlo v tovarni in noče iti ven dokler se ne bo ugodilo zahtevam delavstva.

policija dovolila, da se lahko štrajkujočim donekaj dni so bili celo brez jesti, sedaj pa je važa jedača. Med stavkujočimi je mnogo žen.

Solunski delavski sindakati os se vzdržali za 4 ure v znak solidarnosti.

ITALJANSKO-ABESINSKI INCIDENT

Na italjansko-abesinski meji v takozvanem Somaliland je prišlo do hudega incidenta kateri je povzročil mnogo žrtev, in to posebno na abesinski strani.

Abesinija je zadevo predložila Zvezi narodov kjer pravi, da so italjanske čete zavzele z orožjem kraj Ualual, ter prosí za razsodišče.

Italija pa odbiva to poročilo z noto, v kateri pravi, da je Ualual italjanski, katerega so zahtevali Abesinci zase, ker seveda italj. poveljnik, se ni hotel ukloniti so Abesinci navahili na italjansko posadko, toda ta napad je bil odbit. Italjanska nota vsled tega pravi, da Abesinija nima pravice zahtevati razsodišče vsled tega dogodka, ki se ga smatra kot navaden napad. 30 mož italj. kolonijalnih čet je ubitih.

Abesinija je zopet protestirala proti zadnjim izjavam Italije.

VILLA MONTES OGRÖZEN

Glavni stan bolivijske vojske Villa Montes je ogrožen. Paragvajci korakajo iz treh strani proti tej točki. Kolona ki je zavzela te dni vodnjake pri Irindagne, se smatra da je izvršila operacijo, ki nobeden ne bi bil predvideval, ker je zahtevalo prekoračiti pot od 70 km brez nikake vode. Bolivijanci, ki so enkrat zgubili vodnjake, so bili izročeni strašnem poginu vsled žeje. Štejejo več tisočev takih nesrečnežev.

fratelli senza alcuna distinzione di diocesi o regione, di lingue ecc. e fomentare nel miglior modo una schietta e sentita carità fraterna.

14. Gli alunni si presenteranno sempre volentieri per il servizio dell'altare e per il canto sacro, sia nella chiesa del Seminario, sia nella Metropolitana e in altre chiese quando ne siano richiesti a mezzo dei Superiori.

15. Le domeniche e altri giorni festivi, si rechettano gruppi e designati dalla Direzione nelle Chiese della città e dei dintorni per assistere i giovanetti degli oratori festivi durante la messa e le altre funzioni e per insegnare ai piccoli il catechismo.

16. Gli alunni potranno chiedere di essere ricevuti da S. Eccellenza Mons. Arcivescovo per tramite della Direzione che non potrà ricercarne i motivi ma dovrà trasmettere la domanda e far sapere ai richiedenti il giorno e l'ora fissata per l'udienza.

Dato a Gorizia dal Nostro Palazzo Arcivescovile questo di 23 ottobre 1934.

— Carlo
Arcivescovo.

INCIDENT V OGRSKEM PARLAMENTU

Italijanski minister za korporacije Asquini, bivši rektor tržaške trgovske visoke šole, je napravil obisk ogrškemu parlamentu v Budimpešti. Ko je stopil v dvorano je nek socialistični poslanec vstal in zaklical "Dol z Mussolinijem", kar je povzročilo v dvorani zmedo in ostre ugovore od strani vladne večine, katera se je čutila dolžno potom svojega govornika spustiti veliko pohvalo na račun Italije.

**ITALJANI JAOIJO ČETE NA OTOKU
RODOS**

Otok Rodos, v egejskem morju tik maloazijske turške obale, katerega je Italija dobila po italj.-turški vojni l. 1912. je od strani Italjanov bil spremenjen v trdnjavo od koder prihajajo poročila, da ga te dni Italija znatno jači z četami in materijalom. Turki v odgovor so koncentrirali v bližini vojaštvo ter pravijo, da hočejo tam obdržati manevre.

V PODONAVSKIH DRŽAVAH

Silna napetost med Jugoslavijo in Ogrsko je ponehala. Poročila navajajo sicer, da Jugoslavija še vedno izganja Ogre, toda le v malem številu.

Jevtič, kateri je podal dimisijo izgleda, da je izbran kot bodoči voditelj državnih poslov, s tem je zagotovljena zmernost od strani Jugoslavije. Regent Pavel mu je dal nalog sestaviti novo vlado, kar je dokaz da se ni hotelo poslušati, bolj ostre državnike, ki so se kazali nezadovoljni z rešitvijo v Ženevi. Iz pogovorov ki jih je Jevtič začel izgleda, da namerava vključiti v vlado tudi bivše voditelje parlamentarnih strank, ki so obstojale pred izjemnim stanjem proglašanim v letu 1929. Dr. Korošec za bivšo S.L.S. in radikal Milovanovič sta se posvetovala z Jevtičem.

Na Ogrskem se razumljivo tudi čuti v vlad-

nih krogih vpliv izreka zboru Zveze narodov, vsled tega so tam mnenja, da ako ne pride do kakih izvanrednih dogodkov, bo morala vlada Gömbösa odstopiti, kar bi seveda zadovoljilo Jugoslavijo, s tem bi bil spor zaenkrat rešen.

V Romuniji se tudi delajo poteškoče današnjim državnim voditeljem, tam pa je začela zopet rovariti bivša ljubica kralja, znana Lupescu, ki se tako rada vmešuje v državne posle.

OKNO V SVET

Trst. V ladjedelnici v Tržiču so splavili prvo poljsko motorno ladjo, ki bo nosila ime "Pilsudski". Navzoč je bil poljski poslanik v Rimu.

Hull, Anglija. Po 8 letih odkar so zadnjo ženo obesili, so v tem mestu obesili ženo z imenom Mayor, ker je zastupila svojega moža. Vse prošnje na kralja in kraljico niso pomagale. Ljudstvo je klečalo in molilo na vratih zapora, ko se je tragična funkcija vršila.

Leixos, Portugal. V parnik "Orania" holandske zastave, je trčil nek portugalski parnik. "Orania" se je v 45 minutah potopil, toda potnike in posadko so rešili. Orania je bil na potu v Buenos Aires.

Oviedo. Poročajo iz Asturije, da je tujska legija in marokanski strelec silno divjali v tej provinci. Nešteto umorov, ropov, onečaščenja žen in otrok so povzročile te čete plačancev. Še vedno vlada silno ogorčenje proti tem divjaštvom.

Cuba. Ta nesrečni otok ne more priti k miru. Pred par dnevi je eksplodiralo v glavnem mestu La Habana, kar 40 bomb, ki so povzročile nešteto škode in 5 ranjenih. Sedanji nemiri so

EN IMPERIAL *Maijo*
ZADOVOLI TUDI NAJDELKATNEJSI OKUS

**NUEVA
CERVECERIA ARGENTINA S. A.**

SALADILLO 2273 - BUENOS AIRES

ORO ARGENTINO EVOLUCIONANDO DENTRO DE FRONTERAS ARGENTINAS

ARGENTINSKE VESTI

AVENIDA GENERAL PAZ

Visoka zbornica je spremenila v zakon, tozadevni projekt za izpeljavo te avenide, ki bo tekla vse naokolu mesta. Širokost avenide bo 100 metrov. Eskpropijacija potrebnih zemljišč je dovoljena.

SINDAKAT POMOČNIKOV IN KUHINJSKIH DNIARJEV

Ta sindakat je otvoril svojo lastno posredovalnico dela v ulici Venezuela 1349. Odprta bo vsaki dan od 8—11 in od 14—17 pop.

Imenovani sindakat vabi vse v tej stroki delujoče, da se vpišejo.

ZAPRETIJE TRGOVIN

Od 15. januarja pr. l. bodo morale vse trgovine, kakor določa nov dekret, zapreti ob 20. uri.

VOLITVE V TUKUMANU

Deželne volitve so potekle v precejšnjem redu. Samo je beležiti en prepis, ki je stal eno žrtev. Volilo je 75%, pričakuje se zmago radikalov.

NACISTI VPRIZORILI NEMIR

V tukajšnjem gledališču "Teatro Comico" Corrientes 1280, se vprizarja revija pod imenom "Las Razas". V tretjem prizoru se vidi karikaturu Hitlerja in več pijanih v uniformi nacijev. Ko se je začel ta prizor je nekih 40 ljudi začelo protestirati, nakar je občinstvo reagiralo in baje te bolj vroče preteple. Prišla je policija in nekaj teh srditih Nemcev aretirala. Na pritožbo nemškega poslanika, so gledališče zaprli, ljudski protesti pa so prisile oblasti, da so zopet dovolili otvoritev.

"CACHALOTE ZGUBLJEN

Oblasti in tvrdka, kateri je pripadala ribiška ladja "Cachalote" so končno priznali, da je ladja zgubljena. Več drugih ladij te tvrdke in takorekoč vse manjše ladje vojne mornarice so več dni iskale zgubljeno ladjo, istotako so vojna letala pomagala, toda vse zaman. Ko se je že vse iskanje pustilo, je ribiška ladja "Ti-

to" poročala, da je našla nekaj desk, ki so menda ostanek "Cachalote-ja", ali te najdene deske, koso bile pregledane v mestu, so zbudile pri izvedencih mnogo dvoma in se ne more o njih zagotovo trditi da pripadajo izgubljenemu "Cachaloteju", vsled tega je bil "Tito", zopet poslan na iskanje še kakih bolj sigurnih sledov o pogrešani ladji.

MESTNA KRONIKA

DRAMATIČEN KONEC DRUŽINSKE ŽALOIGRE

Zalosten dogodek, ki bo najbrže stal življenje treh oseb in radi katerega bodo še najbolj trpeli trije nedolžni otroci v starosti 9, 6, 3 let se je dogodil v torek popoldne v bližnjem okraju San Martín. Glavni krivec vsega je bila nezvesta žena, ki je svojega moža varala in otroke prepuščala samim sebi, da so lačni in umazani tavali po ulicah, samo zato, da je zadostila svojim strastem s tem da se je pajdašila z drugim moškim.

Adolfo G. Fontella, 45 letni policijski stražnik se je pred kakimi 10 leti poročil z sedaj 35 letno, Alfonsino Leppe v tem času se jima je porodilo troje otrok in sicer 2 deklici in en deček, ki ima sedaj komaj tri leta. Še do pred kratkim sta zakonca živela v miru v ul. Gral. Hornos 73 v Caseros, toda zadnje čase je Fontella parkrat prišel domov ob nenavadni uri in opazil, da žene ni bilo doma ter našel lačne otroke same. Začel je sumiti kaj je z ženo in tako dognal, da ima ljubavno razmerje s 24 letnim Cosme Arias. V pondeljek je ponovno prišel domov predčasno in našel otroke same, ki so bili celi dan brez jedi. Obupan se je zatekel h komisarju, ga prosil varstva za otroke ter se je po brezuspešnem iskanju žene proti deseti uri podal v službo. Radi velikega razburjenja je okoli polnoči prosil za dopust in se napotil proti domu. Počakal je "colectivo" in se radi gnječe vsedel k šoferju ne, da bi bil opazil v notranjosti avtomobila svojo ženo, ki se je v družbi ljubimca peljala domov, enako tudi onadva nista opazila ali spoznala njega in tako so se vsi trije pripeljali na mesto kjer je bilo treba izstopiti. Fontella se je pri izstopu nekoliko zaustavil, da bi pozdravil neke znanke, ko je nenadoma zagledal ženo, ki je izstopila v družbi Arias-a. Začel jo je zmerjati, Arias, ki se je bal, da bo še kaj hujšega je potegnil iz žepa revolver in ustrelil proti stražniku, ki se je v prsa zadet zgrudil, vendar je imel še toliko moči, da je tudi on vzel pištolo in ustrelil proti njima ter zadel Arias-a v trebuh in svojo ženo v prsa. Prepeljali so jih nemudoma v bolnišnico kjer imajo zelo malo upanja, da še kdo ozdravi.

POSKUŠEN SAMOMOR 20 LETNEGA DEKLETA

Na postaji "Piedras" podzemeljske železnice "Anglo Argentino" se je v torek pop. v ne-ravno presenečenje vrglo pribl. 20 letno dekle na tračnice po katerih se je približeval vlak. Morda bi svoj namen tudi dosegla, da ni takoj skočil zanjo uslužbenec železnice, Luis Barra-la, ki jo je takoj dvignil in obenem dajal znamenite strojevodju bližajočega vlaka kateremu se je posrečilo ustaviti vlak ti kpred uslužben-cem. Intervenirala je takoj policija in spravila

ponajveč naperjeni proti polkovniku Batista, ki kakor znano je od narednika skočil, do sarže polkovnika.

Beograd. Zunanji minister Jevtič in minister poljedelstva, sta se odpovedala svojim mestom.

Oviedo. Zaprli so 20 rudarjev, ker so prepevali Internacionalo z dvignjeno roko in zaprto pestjo.

Shanghai. Vladne čete so zasedle mesto Tsung-Tao, ki je bilo v rokah revolucionarjev. Pri bojih med temi četami, je bilo na strani revolucionarcev 3000 mrtvih.

Coronel. Chile. V tem mestu je nastal velik požar. V času ko so ognjegasei gasili, so neki zločinci naskočili zapor in ukradli nekaj denarja iz blagajne.

Beograd. V nedeljo je dva miliona rezervistov podalo prisego Kralju Petru II.

Zagreb. Dvema profesorjema tukajšnjega vseučilišča se je posrečilo potom posebnega fotografiranja dobiti pisanje na nekem starem egiptovskem papirusu, ki je bil zavrt v mumijo egiptovske princezinje. Pisanje je baje v etruškem jeziku, t. j. najstarejši jezik ital. polotoka.

Bukurešta. 1409 državnih uradnikov so romunske oblasti zaprle, ker so tekom let, poverili čez 4 milijarde lejov državnega denarja.

Paris. V Tulonu so splavili veliki podmorski čoln, ki ima 1384 ton. Čoln je eden največjih na svetu.

Berlin. V Hamburgu je dobil zavetišče znani kruti diktator Kube. Vlada Kube je prosila nemško vlado naj se ji Machado izroči. Nemčija je to zahtevo odbila.

V dar dobite

na vsakih 6 slik, ki stanejo od 3—6 \$, lepo sliko v barvah

Odprto tudi ob nedeljah.

F. Quiroga 1275

DOCK SUD

Atelje MARKO RADALJ

VI LAHKO ŽIVITE BREZ SKRBI

ČE ZAUPATE VSE VAŠE BANČNE OPERACIJE NA

Banco Holandés

SLOVENSKI ODDELEK

Centrala: Bm. MITRE 234, Buenos Aires; Podružnica: CORRIENTES 1900

ZAKAJ?

ZATO KER, potom BANCO HOLANDES lahko nakažete Vaši družini denar VARNO, HITRO in z NAJMANJŠIMI STROŠKI.

ZATO KER, BANCO HOLANDES plača za Vaše hranilne vloge NAJBOLJŠE OBRESTI.

ZATO KER, pri BANCO HOLANDES lahko kupite prevozne karte za najboljše in najhitrejše parnike, po najnižjih CENAH.

VAŠ DRUGI DOM: BANCO HOLANDES

Pridite osebno ali nam pišite — da se boste perpričali.
Uradujemo od 8.30 na do 19 ure. Ob sobotah do 12.30.

SILVESTROV VEČER SE BLIŽA

Vsi se pripravljajo na Silvestrov večer, ki se bo vršil s sijajnim vzporedom v ulici Alsina 2832. Po končanem sporedu pa bo igrala do jutra znana in vsem priljubljena orkestra "Panchito".

Vzporéd je tako sestavljen, da se bodo vsi sentimentali zadovoljili.

Prvo pesem bo zapel mešan zbor: "Nazaj v planinski raj". Ta pesem vas bo povedla v kraje, kjer ste preživeli detinska leta. "O zlatih dneh spomin..."

Drugo pesem bo tudi zapel mešan zbor "Ujetega ptiča tožba". V tej pesmi je izražena vsa simbolična tragedija Primorskega zaslužjenega ljudstva. "...A enega mi vzeli niste, pa mi ne vzamete nikdar. To pesmi so srebrno čiste... Zdaj v oski kletki bom prepeval, vam duše mrzle bom ogreval, in sebi bom hladil gorje". V domovini niti s petjem nemorejo hladiti gorja, zato je naša pesem v tujini tem tragičnejša.

Tretjo pesem "Triglav" tudi zapoje mešan zbor. "...Triglava blišče se vrhovi, kaj delajo gleda sinovi. On videl je zgodbo Slovenje otrok, je slišal njih petje njih vriek in njih jok. Vse je vihar razdjal, narod pa zmiraj stal... S tem je povedano toliko kót, za dežjem mora solnce priti. Pogum in volja velja.

"Šume vrhovi dreves" je četrta točka izvajana od mešanega okteta. "Šume, šume vrhovi dreves. Pod drevjem soča šumi... Al veš kaj reka šumi... Kako, kako lepo je doma, kjer deček hodil sem z njo... Ta pesem prikazuje vzvišenost prve nedolžne ljubezni.

Peto točko zapoje moški zbor "Kam"? Ta pesem prikazuje zaljubljenca, ki ga dekle ne mara. "Ni zame mesta vrh zemlje, kjer bi požabil to gorje... Samo to vem samo to znam,

nezavestno dekle na rešilno postajo kjer so zdravniki dognali, da je zadobila le par udarcev pri padcu. Ime življenja naveličanega dekleta ni znano.

POŽAR UNICIL TRGOVINO JESTVIN

V zgodnjih jutranjih urah pretekle srede se je nenadoma pojavil ogenj v trgovini jestvin v ul. Paraguay 3395 katere lastnik je Camilo Vazquez. V par minutah se je požar tako razširil, da se je bilo bati, da peride še na bližnja poslopja. Poklicanim mestnim gasilcem se je po dveh urah napornega dela posrečilo požar uničiti. Povzročena škoda znaša po izjavah gospodarja 16000 pesov in je bila zavarovana za 15.000 pesov. Vzrok požara še ni mogoče ugotoviti.

Z NOŽEM

V pekarni obstoječi v ul. Patagonas 2029 sta se v sredo popoldne 29 letni Friderik Nunjuz in 18 letni Aldo Alvarez, ker mu ni mogel drugače dokazati da ima on prav, je Alvarez prisolil svojemu tovarišu krepko zaušnico, ta se je tako razjezil, da je pograbil v bližini ležeči nož in ga dvakrat zasadel Alvarezu v trebuh nakar je pobegnil. Alvarezu so nemudoma prepeljali v bolnišnico kjer bo moral ostati precej časa predno ozdravi. Nunjuz-a so po nekajurnem iskanju prijeli ter ga spravili na "hladno", da bo lahko premišljeval v kakšne namene so narejeni noži.

da pred obličje nje ne smem. S tem je izražena najglobokejša ljubezen moškega do ženske, ki ga tira v obup. Take ljubezni je danes manj in manj, ker prihajamo tudi ljudje bolj in bolj v živalsko razmerje...

Šesta točka "Denarja ni" zapoje moški zbor. To je pesem polna humorja prav nalašč za današnje dni, ko denarja nikjer ni in tako se tudi naša pesem glasi...

Sedma točka je "Večerni zvon", poje moški zbor. Ta pesem prikazuje večerno idilo domače vasi, ko glasovi zvonov mehko valovijo po dolinah in planinah...

Osma točka je "Dekle med rožami", poje moški oktet. Ta pesem je simboličen cvet in zlati žarek kristalne ljubezni fanta in dekleta.

Deveta točka "Jaz bi rad rudečih rož", poje moški oktet. "Dekle daj mi rož rudečih... Rož rudečih zame nimaš, rožmarina tudi nič? ... Žalosten sem jaz fantič. To je pesem ljubezni, pesem pomladi, na vasi v soboto zvečer.

Deseta točka je Rožmarin, to je dramatični prizor s petjem. Vsebina te drame je naslednja.

Oče usadi hčerki rožmarin in jo uči naj ravna kot se spodobi z njim. Dekle poje vsa srečna, "Rasti, rasti rožmarin... Dekletu je cvetel rožmarin, kmalu pa je začela goljufati fante z njim. Fantje pridejo in ji zapojejo: "Kaj boš reva ti goljufala"... Dekle se je pričela zavdati kam je zabredla. Postala je žalostna. Fant pride in poje: "Dekle zakaj si žalostno... Ker usahnil mi je rožmarin"... mu odgovori dekle. Nato pridejo še dekleta in se norčujejo: "Tin, tin, tin, Tinci je vsahnil rožmarin... H koncu

pride pevec in tragično zaključil: "Odšla je dekle, ni je več..."

Ta prikazen v slikah je nekaj posebnega, če se bo posrečilo pravilno jo predstaviti.

Enajsta točka je "Planšarica", to je šaljiv prizor s planin. Pri tem bodo vžili veliko veselja naši malčki, pa tudi odrasli se boste od sreča nasmejali.

Tako je program vsestransko izbran in morda se mu bo še kaj dodalo, vsaj tako smo slišali da ima namen režiser Živec z neko točko občinstvo iznenaditi.

Rojaki in rojakinje. Pridite na Silvestrov večer polno številno in pripeljite s seboj tudi svoje prijatelje in znance. Prosvetni zbori so vam jamstvo, da boste imeli popolno užitek. Enako bo tudi pri prosti zabavi znani orkester vseh zadovoljil.

Nasvidenje torej na Silvestrov večer v ulici Alsina 2832.

DRUŠTVENE VESTI

DAROVALCI ZA BOŽIČNICO

Brata Kurinčič \$ 5.— Po \$ 2.— Kristina Peric in Slavica Ušaj. Po \$ 1.— Henrik Lasič, Stane Rijavec, Ivanka Suligoj, Franc Trebše, Leopoldo Škrbec, Sofija Furlan, Albin Rogelja, Janko Koron, N. N., Škrbec Andrej. Po 0.50 Fr. Sulič, Iv. Kuljat, Fr. Bak, Horman T., Silv. Bon, Ivančič. Roza Ščuka \$ 0.40. Josip Gorjan \$ 0.30. Skupaj \$ 21.20. Od prejšnjega tedna \$ 35.90. Torej supaj \$ 57.10.

Srčna hvala vsem.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO I.

VABI

NA VELIKO PRIREDITEV

ki se bo vršila na

Silvestrov Vecer

v dvorani XX Settembre v ul. Alsina 2832 točno ob 9 uri zvečer pa do jutra.

Vspored

1. Anton Nedved. Nazaj v planinski raj. (meš zbor)
2. Jakob Aljaž. Vjetega ptiča tožba. (meš. zbor)
3. Flajšman. Triglav. (mešan zbor)
4. N. N. Šume vrhovi dreves. (mešan oktet)
5. Venturini. Kam? (moški zbor)
6. V. Vodopivec. Denarja ni. (moški zbor)
7. N. N. Večerni zvon. (moški zbor)
8. N. N. Dekle med rožami. (moški oktet)
9. V. Vodopivec. Jaz bi rad rudečih rož. (moški oktet)
10. V. Vodopivec. Rožmarin. (dramatični prizor s petjem)
11. S. Sardenko. Planšarica. (šaljiv prizor s planin)

Po končanem vzporedu prosta zabava in ples

IGRALA BO ORKESTRA PANCHITO.

K OBILNI UDELEŽBI VABI

ODBOR.

DRUŠTVENA KNJIŽNICA

341. Istra Kliče (spisal Jakob Soklič)
 342. Za domačim ognjiščem (spisal Filip Terčelj)
 343. Občonsko Dete. (spisal Branislav Nušič)
 344. Sadjarstvo (spisal Josip Rustja)
 345. Guía de correos (spisal Federico M.)
 346. Vodnikova Pratika (sp. M. Ambrožič)
 347. Pol litra vipavca (spisal Damir Feigel)
 348. Gospodična Irma (spisal Fr. Bevk)
 349. Koledar (Izdala goriška M. D.)
 350. Tatič (spisal Fr. Bevk)
 351. Preokret poljedelstva (spisal G. Viller)
 352. Nova pesmarica (spisal Stjepan Radič)
 353. Najnoveje pripovedke (spisal Stjepan Radič)
 354. Grigorije Petrov (spisal Stj. Radič)
 355. Novi čovjek (sp. Stj. Radič)
 356. Ženitba Cara Dušana (spisal N. N.)
 357. Ženitba Cara Dušana (spisal N. N.)
 358. Naša (spisal Ivo Rupič)
 359. Naša nar. umetnost (spisal N. N.)
 360. Najnoveje pripovedke (spisal Dinka S.)

ZA TISKOVNI SKLAD

Pavla	\$ 7.—
Cirila	„ 2.—
Jelka	„ 2.—
Olga	„ 2.—
Josip Krajniger	„ 1.—
Silvija Zega	„ 2.—
N. N.	„ 2.—
Pavla Grzej	„ 5.—
Skupaj	\$ 23.—
Od prej	„ 50.—

Skupaj \$ 73.—

Vsem se uprava najprisrčneje zahvaljuje.

Naročniki in naročnice. Trdno smo prepričani, da se zavedate, kaj je Slovenski Tednik za vas, in zato pričakujemo, da boste sledili zgornjemu vzgledu ter pomagali, da bomo vzajemno položili trden temelj našemu skupnemu glasilu. V slogi je moč!

SEJA VESELIČNEGA ODSEKA

V četrtek 27 t. m. ob 8 uri zvečer se bo vršila seja veseličnega odseka. Prosim, da se je vsi člani odseka udeležijo, da ne bo potem kakih nespornostij pri izvrševanju posameznih funkcij na prireditvi silvestrovega večera.
 Načelnik M. P.

IZ ROSARIO

HIMEN

V soboto dne 15 decembra sta si prisegla zvestobo do groba naš rojak in redni član SDD. Triglav tov. Alojz Ušaj, doma iz Črnič pri Vipavi, z našo rojakinjo Amalijo Urbančič.

Svadba se je vršila v hiši njegovega svaka Edvarda Toplikar. Bilo je nadvse prijetno. Prepevale so se lepe slovenske pesmi in so se svatje razšli še le pozno v noč.

Novo poročenema želimo obilo sreče in zadovoljnosti.

Tajnik SDD T. J. Grahek

DOMAČE VESTI

VRTNA ZABA

se bo vršila v znani gostilni bratov Kurinčič, v nedeljo popoldne 23 decembra. Igrala bo godba društva Tabor. Cen. gostom bo vsestransko ustrezno.

ZALOSTNA VEST

Dora Perfeta, ki je naročnica S. T., je dobila od doma žalostna vest, da ji je umrla mati v Ložicah pri Plavah na Kanalskem.

Dori in preostalim sorodnikom naše najiskrenejše sožalje.

BOŽIČNA LOTERIJA

Letošnja božična loterija, je stala v znaku mizerije. Rasprodaja in cene te loterije se niso gibale več kot toliko. Edino zadnji dan se je ljudstvo ojunalo za nakup.

Dviganje loterije se je pričelo kakor navadno in glavni dobitnik je kaj kmalu skočil na dan ob 10 h 6'. Bila je to številka 31479, ki je bila celotno prodana v direkciji dne 14 t. m. Izžrebani glavni dobitnik je bil kupljen od skupine 121 delavcev kamnoloma v Cruz del Eje (Cordoba) med katerimi sta "zadela" tudi naša rojaka Ludvik Mislej in Gregor Može.

MALA POŠTA

Neimenovani. — Vi ste mnenja, da vsi časopisi lažejo. Mi bi k temu še dodali da vsi govorijo tudi resnico, samo je vprašanje s kakšnega stališča in komu v prid.

Kapitalistično časopisje ali časopisi ljudi, ki potom istega išče zasebnih koristi, piše popolno resnico zase in za svoje porfite in grobo laže za koristi ljudstva v splošnem. Nasprotno pa časopisje, ki je last ljudstva, seveda teh časopisov je danes še zelo malo in še ti so pod kontrolo javne blasti, ki je v rokah prvih, piše resnico za ljudi in je škodljivo interesom prvih. Slovenski Tednik je last organizacije in neprenehoma piše, ljudje organizirajte se, vse drugo boste potem lahko dosegli. Ker pa so Slovenci in v splošnem ljudje preveč navajeni prejemanju "dobro" od drugih, zato naš glas, in glas ljudskega časopisja, nima zadostnega odmeva in tako tudi uspehov ni kot bi bili lahko, če bi ljudstvo razumelo pomen organizacije.

Goriški. — Na taka vprašanja ne odgovarjamo. Iz Vaših besed zveni degeneriranje Vaših čutov in slednjič se bo isti pojav pokazal tudi na telesu. Vas ne poznamo, vendar sklepamo, da nimate nobenih misli, ki Vam lahko dajo pečat moža, ki sme s zaupanjem gledati v bodočnost.

IZ UREDNIŠTVA IN UPRAVNIŠTVA

Martin Lustik: Naročnino prejeli v redu in imate plačano do 28 februarja. Pozdrav. **J. Mislej:** Naročnino za 2 leti prejeli. Pozdrav. **M. Zadel:** Zadevo glede knjig smo izročili društvu. Pozdrav.

Da bomo na jasnem sporočamo, da urednik za svojo osebo ne sprejema nikakih denarnih prispevkov. Poslati je treba vse le za tiskovni sklad S. T.

DOPIŠOVANJE

Eden najlepših in tajinstvenih praznikov je vsekakor Božič. Že priroda ustvarja ono tajno in sili ljudi v krog domačega ognjišča, v krog družine. Izvor tega praznika, kakor večinoma vseh praznikov sega daleč nazaj v prekrščansko dobo, v dobo poganstva, v dobo čaščenja stoterih bogov.

Toda v bistvu ostane vedno eno in isto, Božič ostane vedno praznik, ki časti družinsko življenje in to kjer si bodi.

Tudi pri mladini se vzbujajo v tem času hrepenjenja k lastnemu domu. Koliko zaobljub se vrši v tihi božični noči, ko gredo ali pridejo od božičnih obredov, koliko načrtov, koliko nad in upanj se potihoma izpregovarja in misli.

V tem delu svetá, kjer je vse narobe, se mora umetno vse domače šege in navade obujati. Eno takih sredstev je brez dvoma Božična Loterija, ki je prišla iz Španije. Mnogo in mnogo, skoro bi se reklo milijone ljudi, ne morajo mirno spati te dni, misli se jim vedno vrsté okoli glavnega dobitka — La Grande. Malokje, da bi se ne ugibalo, kaj pride za ena številka, preroki rastejo kot gobe. Vse mogoče kombinacije se upoštevajo. Koliko žrtev se naredi te dneve, da se kupi vsaj eno dvajsetinko. Toda, letos izgleda, da mnogi, ne bodo v stanu se udeležiti, ker oni naval ki je bil običajen pri nakupu pri direkciji loterije, se je edino zadnji dan pojavil, tudi cene so bile precej zmerne.

Povpraševali smo tu in tam, kako bi se razni uredili ako bi jim padla Grande v mošniček. Pri odgovorih, smo dobili vtis, da je naš življelj še vedno pošten in razumen. Skoraj brez izjeme bi uporabili za utrditev doma in družine, vsi bi si nakupili hišo, eni tu, drugi v Jugoslaviji, tretji bi se poročili in kupili hišo, toraj z eno besedo vse misli se vedno vrte okoli ene in iste želje, namreč utrditi, ali si ustvariti domače ognjišče.

—č.

NAROČNICA PIŠE

Upam, da ste v redu prejeli ta mali dar, ki je sicer težko prisluzhen, a iz sreca poslan za tiskovni sklad Slovenskega tednika.

Vsem rojakom in rojakinjam želim srečne in vesele božične praznike.

Na prireditvi Silvestrovega večera ne bom mogla priti, dasi bi zelo rada. Zadovoljiti se bom morala žalibog le s čitanjem vspeveda v Slovenskem tedniku.

Pavla Grzej.

Slovenska gostilna in troovina jestvin

Shajališče naših rojakov
 VELIKI IN PRIJETNI PROSTORI
 z igriščem za kroglice in kegje

Vsako nedeljo ples

Dobra postrežba
 ZMERNE CENE
 TRELLES 1167

(Pol kvadre od Gaona 2400)
 Buenos Aires U. T. 59 - 2382

VSI ROJAKI SO DOBRODOŠLI

Mladinski oddelek

Danilo Gorinšek:

Božično darilo

Ledeno mrzle snežinke so pačasi razgrinjale svojo belo odejo po drevesih, pogrinjale travnike in raztezale svoj plašč vsepovsod.

Trpkost in tužnost vladata v Križmanovi hiši. V sobi leži še mlada ženska z bledim obrazom kot bi ji izginjala zadnja kaplja krvi. Mala Majdica ji prinese, edino kar je še v kuhinji našla, malo črne kave. Bolna ženska pije v presledkih in z največjim naporom.

— Mamica, — povprašuje nedolžno Majdica — kedaj bode sveti večer, tisti, ki si mi vedno pravila, da prinese darila dobrim otrokom.

Mlada mati se zdrzne, z mislimi računa, nato ji z votlim glasom odgovori: — Nocoj.

S košarico v roki stopica Majdica po stezici, ki pelje v bližnji gozdček, da nabere zelene mahu. Upala je, da ji mali Jezušček, ki pride nocoj na svet, prinese kako darilo kot ji je prinesel pred leti jaslice in pastirčke, ki jih bo tudi nocoj razvrstila po zelenom mahu.

Neizmerno si je želela, da bi ji božje dete prineslo okraskov, da bi postavila tudi božično drevesce, ki prinaša toliko veselja.

Željno je Majdica pričakovala božiča. Ah, da bi skoro prišel, je vsak dan vzdihovala. In danes, ko ji je mamica povedala, da je sveti večer, jo je prevzelo nepopisno veselje. Nič ni čutila mraza ko je trgala izpod snega zmrzel mah. Ni čutila mrzlih snežnik, ki so se ji zaletavale v obraz. Da je bilo nebo sivo brez gorkote, dasi je zmrzovalo, da so drevesa pokala in je Majdici ledeni obraz, ji je sree živelo v gorkem veselju in srečnem pričakovanju. Le misel da ateka, ki si ga je tako močno želela, po katerem je vedno koprnela, ne bo nocoj pri jaslicah, je Majdici grenilo notranje veselje. Naštetokrat je povpraševala mamico, kedaj se vrne atek, da bo zopet tako lepo kot je bilo prej. Mamica jo je dolgo časa zagotavljala, da pride, slednjic ji je povedala bridko resnico, da ateka ne bo nikoli več, ker ga je umorila kruta vojna.

Z vsakim dnem bolj občutita mamica in Majdica bridko izgubo ateka. Od kar ga ni več je ujjju pričelo pravo gorje. Mnogokrat ni bilo skorijee kruha pri hiši. Mamica je prav radi bede onemogla.

Majdica pa ni pogrešala samo kruha temveč tudi dobre očetove roke, ki jo je prej tolikokrat božala po mehkih kodrih. Kako se je mogla premagovati, ko je videla druge otroke kako jih atek boža in ljubkuje, samo ona nima ateka, ker ga ji je vojna pobrala. In še hujša je zavest ki ji razjeda mlado sree, da ga ne bo nikoli več videla. V svoji nedolžni dušici ni mogla razumeti, zakaj so ravno njej ubili ateka, ko je bila vendar vedno tako pridna in starše tako neizrekljivo ljubila.

Njeni drobni prstki so že postajali črni in trdi od nabiranja zmrzlega mahu in bila je že skoro pokrita od mrzlih snežink, ko se je prebudila iz mučnega premišljevanja. S strahom je opazila, da se že temni. Naglo pobere košarico in urno odide domov, kjer je mamica gotovo že vsa v skrbeh čaka. Mad potjo ji šepetajo ustnice kot v molitvi: — Da atek dragi, tudi tebi prižgem nocoj svečo pri jaslicah, ker na tvojem grobu jo nemorem. Samo Bog ve kje, morda

v kakem jarku počiva tvoje ranjeno sree. Morda tvoj grob krasijo koprive in trnje. Zato naj bo roža na tvojem grobu moja molitev in svečica na tvojem grobu naj bo moja ljubezen. Na mizi lepo razvrsti nabrani mah, postavi jaslice in razvrsti pastirčke in ovčke. Ko vse lepo napravi se poglobi v brezlišno molitev. Medta svetloba obseva nje mih obrazek in ji daje izraz lepe nedoizne trpeče stvarice, bila je ta trenutek kot pravi angelček.

Zatopljena v sadke misli dolgo čaka. Ko se ji zazdi, da bi Jezušček z darili že moral priti, vstane in gre k mamici v sobo ter jo vpraša: — Mamica, ali me je pozabil mali Jezušček?

Bolna mati od bolesti zakrvavi sree. Rada bi spregovorila in povedala Majdici resnico, a z besedo ne more na dan. Obraz ji je bil pogreznjen v dve bolestni gubi. Nežno pritisne neerko na prsi jo vroče poljubi, zahtji in omane. Dva srebrna bisera priplavata iz njenih temnih nepremično zročih odprtih oči, — bile so zaenje solze.

Ne plakaj mamica, jo tolaži Majdica, saj razumem, verjemi mamica, da sem srečna, ker mi je božič prinesel najlepšo darilo tvoj poljub in tvojo ljubezen zlata mamica.

Mamica ni čula več njenih tolažljivih besed, samo oči so strmele v nje blede obrazek. Tedaj je Majdica zaslučila, da je ostala sirota sama na svetu in bo morala k tujim ljudem služiti si kruha. Skloni se k mamici in jo glasno posiplje s poljubi, kot bi jo hotela z nova prebuditi k življenju. Iz ust se ji tržejo besede polne bridkosti, zapuščenosti in trpljenja: — O božič, kako nepričakovano in kruto je tvoje darilo...

Cirila

Otrok

Raz okno pleza nageljček,
prijazno tam rdi;
čeprav je lep ta nageljček —
— od Majde lepši ni.

Ob nageljčku je ptičica,
iz kljunčka pesem vre,
a dasi poje prelepo
— zna Majda lepše še.

Nad nageljčkom in ptičico
se solnce v svet iskri,
a mimo solnea lepši lesk
se Majdi iz oči smeji.

Kaj nagelj, ptička, solnce, vse,
kar biva naokrog!
Miljonkrat več, ko ves ta svet
očetu je otrok!

Sreča

Če gre burja prek polja,
čez dole in gore,
toplo v izbi je doma,
kaj nam burja more?

Če bi žalost k nam prišla,
dnevi neveseli,
svitio nam je v dnu srea,
kam bi žalost deli?

Dr. SAUL WAISBEIN
Dra. BERTA WAINER de WAISBEIN
Zdravnik boln. Alvear Pregled od 3—8.
Otroške in notranje ZOBOZDRAVNICA
bolezni. Pregled od 3—6.

AVDA. SAN MARTIN 2261

U. T. 59, Paternal 1632

Diplomirana babica

ANA CHARPOVA

v Pragi in Buenos Airesu

Ima odlogetno prakso v porodnišnici v Pragi in v bolnici Rawson v Bs. Airesu. Sprejemajo se penzionistke, posebno s kampa.

Calle CABRERA 4311

U. T. Palermo, 2383

Fotografija "LA MODERNA"

Edina in najbolj poznana fotografija v slovenski koloniji.

NOVOPOROČENCI! Najboljši in najtrajnejši spomin je lepa in dobro izdelana povečana slika, ki Vam jo napravi fotografija "LA MODERNA". Posebne cene z velikim popustom z ozirom na številno slovensko klientelo.

Poštno slike od \$ 5.— dalje ducat. Obiščete nas lahko vsak dan do devetih zvečer, tudi ob sobotah. — Ne pozabiti:

Fotografija "LA MODERNA"

S. Saslavsky

Av. SAN MARTIN 2579

Bs. Aires

Telefon: 59 - 0522

Dekliška greda

Josepina Furlan:

Božična noč

Božična noč kako si lepa,
ko legaš na goré in log.
Vsa narava k molitvi sklepa
roke, ko k nam prihaja Bog.

Na nebu zvezdice žarijo,
vsepovsod je tih pokoj.
Misli pa domov hitijo,
ah, tako nikoli kot nocoj.

Pri mizi zbrana je družina
pogreznjena v tiho bol.
Na mizi kruha ni in vina,
denarja komaj je za sol.

Oj sveta noč, ti srečna noč!
K nam prihaja tolažnik!
Nam daje upa novo moč!
Oj pridi skoro Rešenik!

Božič v tujini

Vsak dan odtrgam en listič s koledarja, ga zmečkam in vržem v koš. Včasih si v tem trenutku mislim: zopet sem se en dan bližje smrti.

Tudi danes kot navadno, otrgam listič in na naslednjem čitam "25 de Diciembre, Navidad de N. J." Za hip zastanem z delom, v duši se mi vrstijo slike iz onih časov, ko me ni prese-netil naznanjajoč rojstvo Rešenika. O blaženi časi, ko sem eele mesece nestrpnno pričakovala ta lepi praznik. Kako z veseljem smo zgodaj vstali ter šli k polnočnici. Na nebu so veselo pomizikavale zvezdice, kot bi se z nami rado-vale. Glas zvonov se je razlival v tiho noč in lju-dje so od vseh strani prihajali.

Koliko veselja so nam prinesli božični praz-niki, če nam je nebo nasulo snega. Od soseda do soseda smo delali stezice ter se kepali, da je bilo veselje. Dan pred božičem smo šli iskati zelenega mahu ter primerno božično drevesce. Prav nič nismo čutili mraza, saj je bilo v naših dušah tako prijetno in toplo. Božič, božič se je čulo vsepovsodi. Jaslice in okinčano drevesce je krasilo uborno sobo, prižgali smo svečke in radostno zapeli "Kaj se vam zdi pastrički vi". Rodil se je Rešenik.

Kakor iz sna se prebudim pri spominu na zlato čase. V prsih me stiska, mori, zavpila bi in prodrla skozi to sivo zidovje, če bi videla v tem rešitev... Slišim vso mehko zvonov, sladke besede mamice, prijateljev in znancev. Kakor sen beži vse to mimo mene. Sama sem popolnoma sama v tem trdem zidovju med tu-jimi ljudmi. Tudi tu je božič; tudi tu zvonijo zvonovi a v moji duši ni božiča ni božičnega odmeva...

Moje misli mi bežijo tja daleč čez morje v naše zaslužjeno Primorje. Tam kjer žive moj domači in zaman pričakujejo rojstvo njega, ki bi zdobil spono krutega fašizma. Živimo v upa-nju, da bodejo tudi naše Primorje obsijali lep-

ši žarki, žarki blagostanja in svobode. Takrat nas bodo spet objele naše gore in pesem veselja bo zaorila po naših dolinah in planinah.

Ali bodo naznanili prihod našega odrešenika zvonovi, ali topovi? Tega ne vemo, vemo samo da ga bodo naznanili...

n. a. č.

Božični spomini

Kako z veseljem smo pričakovali božični pra-znikov, ko smo bili doma še kot otroci, posebno pa nadvse skrivnostne božične noči. Nič lepše-ga ni bilo za nas otroke, kot postavljanje jaslic in celo odrasli so se radovali z nami. Na mate-rinem obličju se je bralo praznično razpolože-nje in celo očetu je izginila iz obraza vsakda-nja skrb.

Naši domovi so se svetili v lučicah in nad njimi se je razlegala vesela pesem zvonov. Vsi smo se zbrali pri jaslicah ter prepevali lepe bo-žične pesmi. Mehki skrivnostni glasovi zvonov so nas vabili k skupni polnočnici. Zdelo se nam je da samo nocoj tako zvonijo in nežno božajo naše duše.

Doma smo prižgali svečke, da je božično dre-vesce zažarelo. Žarela so tuid naša srca in obrazi od sreče in veselja.

Dasi je vladala ostra mrzla zima in je sneg odeval vso naravo z belim plaščem, nismo ču-tili mraza. Naše otroške duše so bile polne tople sreče, ki se nam ne povrne nikoli več. Ostali so nam le še spomini. Teh prelepih spominov smo si nabrali največ o božiču ker ob teh praznikih tudi smo bili deležni naj več sreče in veselja. Zato nam ostanejo ti spomini trajni in nas zve-sto spremljajo tudi v tujini.

Naša usoda je pač taka, da smo se morali lo-čiti od naših dragih in zapustiti ljubo domovi-no. Razkropljeni po vsem svetu se trudimo za vsakdanji kruh.

Tudi v tujini čutimo božično noč, a čutimo tudi, da nam ne bo poklonila one sreče, ki smo jo uživali doma.

A tudi naši dragi doma ne uživajo več vese-lih božičnih praznikov. Poleg skrbi, ki jih tare-jo za obstanek, jim bolest stiska srce ob mislih na svoje drage, ki nedolžni umirajo po vlažnih ječah. Spominjajo se tudi na tiste, ki tavamo po svetu. Mati s skrbjo pričakuje sina ali hčer-ko, kako rada bi jih pobožala in naslonila na razbolelo srce. Otroci hrepene po starših in nji-hovi ljubezni, kajti ljubezni ateka in mamice jim ne more nihče nadomastiti. Njih srca so ža-lostna, njih duše osamljene. Nocoj nas kot še nikdar pogrešajo. Vejo, da si naša srca danes bolj kot nikoli želijo biti doma, da bi skupno praznovali sveti večer. Ah, zaman. Le misli nam hitijo v naše domove in nas spajajo z na-šimi dragimi.

V teh dneh nam je tujina mrzla bolj kot ni-koli, vendar ne klonimo. Pozdravimo božično noč z upanjem, da nam prinese novega veselja.

Cirila

Božič v tujini

Dekleta, bližajo se nam lepi božični prazniki, ki nam vsem prinašajo obilo lepih spominov, ko

smo pričakovale te praznike z večjim veseljem, kot jih pričakujemo v tujini.

Kot služkinje smo postale popolnoma otrple ze vso poezijo domače vasi. Vendar draga de-kleta, nesmemo pozabiti na lepoto, ki smo jo doma vžile, nesmemo pozabiti na lepo domače običaje, nesmemo pozabiti na materin nauk in nesmemo pozabiti, da se tudi tukaj Jezušček rodi in da prihaja za ves svet odrešit ter vseh ljudi osvoboditi suženjstva.

Spominjajmo se domačih tudi s kakim da-rom, da jim tako olajšamo bežo v katero jih vsak dan bolj pehajo fašistični tirani.

Gotovo se marsikateri bridko stori ob spomi-nu na nekdanje otroške čase. Ampak, vse se je izpremenilo. Tudi naši doma ne pričakijejo bo-žiča, kot so ga nekdanj. Kolikim materam se solzi oko po hčeri ali sinu, ki se jim v tujini bogve kako godi, in če je vsega drugega v izo-bilju, manjka tople materine ljubezni. Ubogo materino srce je strah misliti, da se morda ne bodo videli nikoli več.

Marsikateri oče si v tujini išče trdega za-služka, trga si iz ust, da more obvarovati gla-du sojih v domovini. In marsikateri onemogel očka je v domovini, ki zaman pričakuje iz tu-jine, kamor je sinko odšel, kakega priholjška.

Koliko sinov trohni v ulažnih italijanskih ječah. Ti nesrečneži, niti svobodno nemorejo umirati temveč jih nasilno priganjajo k smrti. Kolikim staršem krvavi srce tembolj ob teh pra-znik, ko prihaja On, ki prinaša mir in dobro voljo vsem ljudem...

O Rešenik, kedaj boš prinesel tako težko pri-čakovani mir... Kedaj boš ukazal solncu naj vrže tople žarke zlato svobode tudi nam... Če starčki ne pričakujejo ničesar več, mi mlajši ne smemo izgubiti upanja!...

Vsaj nocoj naj bo tudi v naših srcih "Sveta noč, blažena noč..."

J. Jeram

RAZGOVOR Z G. ANDREJEM GABRŠČKOM

Ljubljana, 20. novembra 1934. Gospod Gabršček! Te dni poteka Vaša sedemdesetletnica. V hvaležno dolžnost si čutimo, da Vam ob tej priliki čestitamo. Ni to navadna čestitka, kot jo zahteva meščanska olika, ampak v njej je nekaj več. V njej je tudi zahvala in čut hvaležnosti vsakega emigranta in Slovenca tu in onstran meje, za vse Vaše delo, Vaš trud, ki ste ga vložili v letih svojega življenja ljudstvu. Mirno lahko trdimo, da je bilo vse Vaše delo, vseh plodonosnih let posvečeno le borbi za narod, pred vsem borbi za oni del našega naroda, ki preživlja danes najtemnejše dni, kar jih je sploh živel in kar jih je sploh mogoče živeti.

Naše ljudstvo svoje može, ki so delali zanj, spoštuje in jih ne pozablja. In ako bi ono ljudstvo, ki ste ga Vi oblikovali, vodili in delali zanj skozi desetletja, ako bi ono danes moglo, bi bil ta naš poskus vsaj deloma izkazati Vam svojo hvaležnost, tako majhen, da bi nas bilo sram. Toda usoda je hotela, da nam iz vsega ustvarjanja in dela, trudapolnega dela in boja, ostala danes le emigracija in vse njene težave, da nam je od vsega tiska danes ostal le en list, a večini jarem, težak jarem. Zato ne sodite po tem.

Ko Vas naprošavamo, da bi nam, sam postal nekaj utrinkov iz svojega življenja, o katerem bi se lahko pisale knjige, saj je z njim povezan del zgodovine našega naroda, izrekamo toplo željo, da bi zdravi in veseli, s svojo mladeniško odločnostjo, še enkrat stopili na tribuno pred ljudstvo v Gorici.

V Javnosti ste se začeli udjestvovati jako mladi. Kaj Vas je gnalo pri delu in kje ste črpali toliko energije?

“Že v Kobaridu, v ljudski šoli, sem imel dobre in zavedne učitelje. Nemalo vzgleda sem imel tudi v katehetu Simonu Gregorčiču, čigar devetdeseti rojstni dan smo praznovali letos. Dalje v svojem rojaku Josipu Krilanu-Pagliaruzziu in drugih. Največ pobude pa sem dobil na koprskem učiteljskem, kjer nas je vzgajal v ljubezni za rodni jezik prof. Julij pl. Kleinmayr ter pok. prof. Vekoslav Spindič, ki nas je

grabil z vso močjo in nisem odnehal, dokler nisem izvedel in dosegel, kar sem imel v načrtu.

V najlepšem spominu so mi ostali dnevi v Sofiji, kjer sem bil na kongresu društva slovenskih novinarjev, kateremu sem bil slovenski predsednik. Na neoslovanskem kongresu sem bil pa predsednik kulturne sekcije. V Sofiji smo se počutili res kot med brati. V mestni hiši so nam priredili banket. Govoril sem slovenski, a da so me razumeli, sem govoril čisto odersko slovenščino. Moj govor je silno navdušil vse prisotne, zlasti Bolgare in posebno Bolgarke, ki so me obsule z rožami tako, da sem, lahko rečem, komaj gledal iz njih. Svoj govor sem moral nadaljevati na stolu, navdušenja pa ni bilo ne konca ne kraja. Da pripomnim še: Bolgari razumejo med vsemi Slovani najlažje Slovence, zlasti če rabimo čisto slovenščino in če govorimo počasi. Na ta dan, oziroma na ta večer v Sofiji imam najlepši spomin iz svojega življenja.”

Najhujši in najtemnejši dnevi Vašega življenja?

Jož, takih je vse polno. V mojem razburkanem in vsetransko težkem življenju se je pojavil marsikakšen temen oblak, vendar ne vem, kateri bi bil najtemnejši. Težkoče so se pojavljale skoraj pri vsakem našem koraku, ki sem ga in ki smo jih storili, bodisi za naš gospodarski, politični ali kulturni napredek. Zapreke smo imeli, ko smo ustanavljali slovensko ljudsko šolo v Gorici, pri delu za družbo sv. Cirila in Metoda in sploh povsod. Že ko sem bil učitelj, so mi naložili disciplinarno preiskavo in da sem se ji izognil, sem pustil učiteljsko mesto in odšel v Gorico. Tu sem bil boj proti tistim, ki so bili vzrok moji disciplinski preiskavi. Uradnim krogom pa sem bil v napatje kjerkoli sem se pojavil. Že to, da sem bil, ko se je v Avstriji l. 1898. organiziralo slovensko časnikarsko društvo, poleg Holečka, Kufnerja in drugih, soustanovitelj tega, da sem imel na kongresu istega prvo predavanje, ni bilo merodajnim krogom po volji.

Da ne pozabim, najtežji in najstrašnejši pa so bili doživljali v vojnem času. Velik del naše dežele je bil izpraznjen. Ljudje so morali časih kar s polja v transportne vlake tako, da so mnogokrat niso rešili drugega, kakor gojenje. Razposlali so jih na vse kraje množice jih je ostalo na bivšem Kranjskem, ki so se preživljali z delom na kmetih in podporami, če so jih kaj dobili. Nekaj jih je bilo raztresenih po raznih krajih Štajerske, obeh Avstrij in po

drugih deželah bivše Avstrije. Največ pa so jih spravili v begunska taborišča, ki so bila raztresena po raznih krajih okrog Dunaja in celo na gornjem Češkem.

Po Kobaridu se je ustanovil na Dunaju osrednji odbor za vrnitev beguncev in obnovitev Primorja. Vodstvo tega urada je bilo poverjeno meni. Bilo je veliko begunskih družin, ki niso ves čas begunstva prejele niti begunske niti vojaške podpore. To pa zato, ker ljudje niso imeli potrebnih dokumentov s seboj. Marsikakšni begunski družini sem kasneje uredil, da je dobila vse zaostanke in prejemale podporo za naprej v redu.”

Vaše delo v Gorici?

Ko sem zapustil učiteljstvo, sem odšel l. 1889. v Gorico. Poleg dela pri listu “Soči” sem se udeleževal vsepovsod. Največ dela in boj pa je zahtevalo vprašanje ljudske šole v Gorici. Potrebne prispevke smo nabirali od posameznika do posameznika in v “Soči”. Vendar pa smo že prvo leto 1890. nabrali toliko, da smo poleg otroškega vrtea lahko vzdrževali štiri razrede dekliške ljudske šole in že računali tudi na prve razrede deške šole. Dela je bilo povsod v izobilju. Moji dve knjigi “Goriški Slovenci” sta zrealo tudi mojega dela tekom dolgih 50 let.”

Ali je naše ljudstvo zaslužio tako usodo?

“To vprašanje, dragi moji, je odveč. Samo po sebi umevno: da naše ljudstvo ni zaslužio take usode, ki je najokrutnejša med vsemi usodami, ki so kdaj teple kak narod. Že njegova zgodovina sama govori in dokazuje, da je naš zasluženi narod vreden drugačnega postopanja. Zgodovina našega naroda tam doli se loči od zgodovine ostalih Slovencev. Dočim so bili ostali Slovenci po usodi slovenskih Korotancev od kralja Sama dalje mnogo odvisni od nemške mentalitete, šeg in navad in pod stalnim vplivom germanstva, smo bili Slovenci ob Soči in Adriji ločeni od njih. Navezani smo bili na nižjo, na jako živahno zgodovino Ogleja in Benetk, tudi Trsta, na tisto zgodovino, ki se je razvijala okrog Jadranskega morja, torej z jasnim pogledom v široki svet. Zato tudi mišljenje našega ljudstva, njegova notranja duševna vrednost, vse je bilo neizmerno daleč od usodepolnih vplivov germanstva na ostale Slovence. Saj so bili Slovenci v gornji Soški dolini že teritorialno popolnoma ločeni od ostalih, več ali manj germanskemu vplivu izpostavljenih Slovencev. — Na naše prednike so silno vplivali boji med Benetkami. Oglejem in Trstom, v katerih se je naše ljudstvo celo naučilo sovražiti in zaničevati italijanski in benečanski življenj. Zato so bili boji v novejših dobah proti italijanstvu tako žilavi in uspešni. To dokazuje tudi naša govornica, ki ne trpi pod neokusnimi vplivi nemščine. Saj je še celo Vodnik v svojih “Novicah” zahteval, da je treba slovenski jezik graditi pod zdravimi vplivi naših obmejnih Slovencev, ne pa pod vplivi ljubljanskih predmeščanov. In zato so tudi ljubljanske “Novice”, posebno od leta 1854. dalje odločno zahtevale vpliv našega primorskega narečja na književno slovenščino. Hočem torej reči, da je minulost našega, sedaj zaslužnjega naroda tako svetla, častna in zdrava, da je ta del našega naroda zaslužil drugačno usodo nego jo preživlja.”

Tudi za Vaše načrte bi Vas vprašali, saj vemo, da še vedno žilavo delate?

“V kratkem času sem, s pomočjo svojega spomina, izdal dve knjigi, v delu pa imam nadaljni dve, od katerih je ena že skoraj gotova. Za tretjo in četrto knjigo pa bom moral po material še enkrat na Dunaj. — Po padcu Bachovega agoslutizma smo dobili na Goriškem kmalu občinsko avtonomijo. Trst in Istra sta bila v tem še daleč za nami. V Istri je odločevala manjšina proti večini. Le v največjem času so si Hrvatje opomogli. To bom tudi podrobno opisoval v svojih dveh knjigah o Trstu in Istri.

**POZOR
ROJAKI!**

Krojačnica

in trgovina

z manifakturnim blagom, ter sploh z vsemi potrebščinami

**Slamniki od \$ 1.95
dalje**

Gene konkurenčne

Se priporoča

**SEBASTIAN
MOZETIČ**

**OSORIO 5025
LA PATERNAL
BUENOS AIRES**

Malo je dežel, ki bi imel svojo preteklost tako na dlani kot jo ima Goriška z mojima dvema knjigama, in tako jo bosta imela Trst in Istra.

Kakor je torej pričakovati v prav kratkem času, da bo prva knjiga (do leta 1876.) gotova, tako upam, da bo v teku dveh let gotova že druga knjiga o Trstu in Istri do najnovejšega časa. Potem porečem: O Gospod, Tvoj sluga je dokončal!

Kaj mislite o emigraciji, njenem delu in smernicah?

"Emigrantstvo bodi prehodni pojav. Smo emigranti, a komaj čakamo, da se povrnemo v ljubljene domove, tja pod naše goriško sonce in tja k Adriji. Smo emigranti, a ne maramo ostati za vedno v emigranstvu, niti asimilirati se z ljudstvom, med katerim nam je usojeno živeti grenko emigrantsko življenje. Naš ideal je: — Nazaj, nazaj v planinski raj! Nazaj, tja k naši Soči in sinji Adriji. In nismo izgubili upanja, da nam vedno neprijazna politična usoda pokaže nekega dne, kar čez noč, prijaznejše lice. Saj opazujemo potek te splošne srednjeevropske politike, opazujemo preobrate po načelu: včerajšnji sovražniki so danes naši prijatelji in obratno, ter z vso upravičenostjo moramo verjeti, da naš dedni sovražnik, dasi na bojnem polju vedno tepen, ne bo žel tudi končne lavorike uspehov za zeleno mizo diplomatov. Smemo verjeti, da pride končno čas tudi za nas, ko se vrnemo — domov, domov. Naša naloga med rodnimi brati je edino ta, da vzbujamo v njih zaupanje in vero v našo končno zmago. Organizirajmo in pomagajmo povsod tam, kjer se deluje za tak preobrat v srednjeevropski politiki, ki mora v končnih posledicah prinesiti našemu narodu osvobodjenje. Smo pa lojalni in zvesti državljani velike Jugoslavije, ki bo popolnoma šele tedaj, ko ji v svetlo njeno krono prinesemo še svetle bisere naše Goriške, našega Trsta in naše Istre. Italijani so v svojih najhujših političnih horbah izdali narodni kolek z napisom: "Italia é fatta, ma non compiuta!" in tako pravimo tudi: "Jugoslavija je ustvarjena a še ni dovršena!" Zato pa naglašam, da potrebujemo simpatij in sodelovanja vseh naših bratov na jugu brez razlike drugačnega diferenciranja in naš "sacro egoismo" nam nalaga da z vso svojo dušo in v nemo delujemo s tistimi življi, ki hočejo, da bodi Jugoslavija zdrava na znotraj i nkreпка na zunan, brez našega poblížjega vmešavanja v takozvane strankarske boje. To tudi, če bi se marsikdaj naše stališče ne zdelo "honorovo", vsekakor pa je "zdorovo."

Pripovedal nam je o tem in onem živo in prepričevalno in z ogromno svežostjo spomina. Zdelo se nam je, kot da nam pripoveduje o dogodkih, ki so se šele včeraj, ali pred nekaj dnevi odigrali. Imena oseb od najbolj znanega, pa do zadnjega s katerimi je občeval, so mu ostala po desetletjih še vedno v spominu. Njegovi zadnji dve knjigi jasno pričata o tem.

Ko smo prišli k njemu, je tičal v celem kupu papirjev in listin ob pisalnem stroju — njegovem iovem delu o Trstu in Istri. Videli smo da smo ga prekinili v delu, kar bi vsakogar vznemljilo. Toda on se je z nami z njemu lastno prijaznostjo, razgovarjal celo popoldne. Stanuje v prijaznem domu svojega sina. A iz vsega se vidi, da dela, dela, da je ohranil kljub letom in naporom še ogromno duševno in telesno svežost.

Naj pripomnimo še, da mu je senat kraljevi-

Zavod sv. Cirila in Metoda
sprejema dečke v popolno varstvo.

Obrnite se pismeno ali osebno na:

ASILO LIPA, VILLA MADERO C.G.B.A.
(Bs. Aires)

PRIMORSKE VESTI

Trst. — Tržaški "Piccolo" poroča o obsežnem delu regulacije reke Pivke, ki da bo velikega pomena za pivškega kmeta.

V resnici je regulacija Pivke namenjena v vojne svrhe.

V Smarju pri Kopru so ob priliki smrti zavednega fašista Josipa Derin, imeli fašisti veliko slavlje.

Derin je bil med tistimi prvimi fašisti, ki je preganjal naše ljudi po zgornji Istri in nekega dne se je znašel s prestreljeno glavo. Oblasti so pozaprele pol vasi in sporočile v javnost, da so ga ubili slovenski komunisti. To je bilo lete 1924.

Polje. — Franca Grubiša iz Pazina je kaznovana na 250 lir globe, ker je prinesla iz svobodne reške zone nekaj sladkorja in kave. Za isto je kaznovana Ladavac Marija iz Cerovelj in Roza Mohorovič iz Novakov. Neki očka je bil kaznovan pa zato, ker je kupil na Reki tobak za svojo pipeco.

ZOPET ENA ŽRTEV FAŠIZMA

Franco Rener iz štjaka, ki so ga finančni stražniki obsirelili, podlegel rani v tržaški bolnici

Sežana, 15. novembra. Zadnjič smo Vam poročali o težkem in podlem zločinu, ki sta ga iz-

ne Jugoslavije že lani v posebni seji 24. novembra po daljši razpravi in v dvakratnem poimenskem glasovanju priznal od države 50-letno nacionalno delovanje. Ob tej priliki je jako obširno in lepo govoril senator dr. Rožič in za njim Dalmatinec don Frane Ivanišević. Oba govora sta najlepše priznanje 50-letnega dela našega jubilanta. Morda pride po enem letu, ravno za njegovo 70-letnico to vprašanje tudi v Skupščini na dnevni red. In to bi bilo najlepše darilo naroda za njegovo 70-letnico...

Š. K.

vršila dva finančnika na Vse Svete, u štjaku. Žrtev tega zločina je Franco Rener, posestnik iz štjaka. Kakor vsi naši kmetje, tako je tudi on le živoraril od svojih pridelkov. Da si vsaj malo olajša življenje je baje kupal žganje. No, zato je zvedel neki bivši karabiner in fašistični ovaduh ter to takoj javil finančni stražnik. Finančniki so takoj alarmirali hujke.

Ko je Rener opazil približajočo stražniko je takoj vedel, da mu ne prinašajo nič dobrega. Zato se je hotel skriti v bližnji gozd, da se potem prepriča po kaj so prišli. Ka pa je hotel za hišo proti gozdu, ga je eden izmed njih opazil in mu baje zaklical, da se ustavi. Rener pa ni slišal ničesar in hitel dalje. ... Tedaj so finančni stražniki pričeli streljati in sprožili na njega štiri strele. Eden strel ga je zadel v nogo. Ranjenega Renera so prepeljali v goriško bolnico. Toda tu so rano zanemarili. Z nevarno infekcijo so ga po par dneh odpravili v tržaško bolnico. Tu so mu morali, radi nastale infekcije odrezati celo nogo. Toda, ker je bila operacija izvršena prepozno in prepovršno je nastalo zastrupljenje krvi in nesrečnež je v groznih mukah umrl v nedeljo dne 11. novembra.

Franco Rener je bil pošten in zaveden kmet. Bil je oženjen in oče dveh otrok in dobro poznan v okolici ter mnogo cenjen in spoštovan od vseh, ki so ga poznali.

Restavrant "OSORIO"

Edino slovensko zbirališče

Vsako nedeljo ples.

Lepi prostori, pripravno za svadbe
GENE ZMERNE — Prenosišče po 70 cent.

Se priporoča lastnik

EMILIO ŽIVEC

OSORIO 5085

PATERNAL

Medicina News

Največja klinika v Buenos Airesu. Ordinira 10 zdravnikov specialistov.

12 ODDELKEV

Oddelek za vernične bolezni in sifilis. Plačevanje od \$ 10 dalje mesečno.

Blenoragija. Brezbolestno, gotovo in hitro ozdravljenje.

lišaj, itd. — Porodi, zgodnji porodi, neredno perilo.

Oddelek za ženske. Sprejema zdravnica in zdravnik specialist vsak zase. Za notranje in zunanje bolečine vseh vrst; maternica, ajčnik, čiščenje itd., izpuščaji, lišaj, itd.

Nacefnica tega oddelka je zdravnica, diplomirana v Parizu in Bs. Airesu, specialista v ŽENSKIH IN OTROŠKIH BOLEZNIH, z mnogoletno prakso, KI GOVORI SLOVANSKE JEZIKE

Klinika general. Jetika, srce, želodec, obisti, čreva itd.

Oddelek za jetične. Posebni pregled po novem načinu.

Oddelek žarki X. Radioskopija, radiografija \$ 10 za vsako.

Električni oddelek. Prozorno luč. Žarki ultra violeta infra rudača itd.

Oddelek specialistov za otroke.

Laboratorični oddelek. Razkroj krvi vseh vrst in narave.

Sanatorični oddelek. Dognanje kakoršnekoli bolezni, po nizkih cenah.

Natančni pregled od zdravnik specialista računamo \$ 3.—

Brezplačen pregled za venerične bolezni

VGODNO PLAČEVANJE

Ordiniramo od 9—12 in od 15—21. Ob nedeljah in prazniki od 9—12.

GOVORIMO SLOVENSKO

28 SUIPACHA 28

Utrinki iz naše nove domovine

PISE PROSTOSLAV SAVINJSKI

“MATE” NARODNA ARGENTINSKA PIJAČA

(Nadaljevanje)

Lastniki nasadov imajo v službi dninarje, ki jih v Misiones nazivljajo z indijanskim izrazom “mansú”. Ti mansú-ji so takšna mešanica narodov, da se Bog usmili. Polovica njih je domačinov indijskega porekla, druga polovica je pa skupaj z bobnana iz vseh vetrov Evrope in Azije. Celotni Japonci so med njimi. To so pravi moderni sužnji. Obilo prilike sem imel na mojih potovanjih po Misiones opazovati brezsrčno izžemanje teh mansú-jev. Argentinski parlament je kolikor mi je znano v zadnjih 20 letih parkrat obravnaval ta pereči problem — žal praktičnega se ni nič ukrenilo. Problem je tako razsežen, da ga hočem obravnavati ob priliki v posebnem članku.

Pridelovanje yerba mate je vrlo delomorno in dozdevalo se mi je — ko sem preštudiral ves ta proces pridelovanja — da zahteva več truda kakor grozdje in hmelj. Drevesa se morajo parkrat na leto čistiti od golazni kar je že samo na sebi zamudno. Ko prispé čas obiranja gre kakih 15—20 mansújev pod vodstvom enega capataza (delovodje) v nasade. Seboj prinesejo “machetes” dolge malo zakrivljene nože, podobne turškim sabljam, s katerimi klestijo veje. Včasih naletijo v vejevju tudi na kaksno kačo one grozne vrste “yará” zvanne in gorje mansú-ju, ki ji je s svojim srpom odsekal rep. Izgubljen je! V četrto ure posivi ter po črni popoinoma, kot da bi mu bil vlil v kri cijankanija! Sploh sem opazil, da je pokrajina Misiones silno “bogata” na vseh vrstah kač, strupenih in nestrupenih. Celotno v sobe farmarjev se splazijo in nikakor ne spada med redkosti, da se kača splazi med spanjem na ženo ki ima dojenčka ter ji sesá mleko iz prsi. Gorje materi ako se prebudi ter v prvem strahu noče odgnati strupeno kačo. — Oddaljili smo se od predmeta, najdemo nazaj. Ko so oklestili veje napravijo velik ogenj, mahajo nad njim z vejami da se posuše vendar pazeč da se ne zazgejo ter ne navzamejo dimovega duna. Potem popeljejo listje v takozvano “barbacua”. To je po naše ene vrste kozolec. V teh kozolcih začne nov sušilni proces, ki traja navadno 24 ur. Capataz mora silno paziti, da se blago v sušilni dežja ne zmoci — ker bi bilo nerabno — ter da ogenj ne povzroča preveč dima. Ko je blago posušeno se je rasprostire po dobro stolceni zemlji, prostor se zove “cancha” kjer se vrši razlivanje blaga. Nato pride basanje blaga v takozvane “surraos”. To je vrlo duhovita metoda, ki nadomestuje prešanje blaga. “Surrao” je neke vrste vreča iz svežega usnja. Vrečo dobro nabašejo jo zašijejo ter izpostavijo solnčnim žarkom. Vsled upliva solnca se usnje vreč mogočno stisne in tako dobijo vreče 60—100 kg tehtajoče, in predstavljajoče kar najmanjši volumen.

Sedaj je treba prenesti blago na sedež estancierja, tu blago zmeljejo bolj tanko ali bolj debelo, kakoršna je pač želja veletrgovcev, nato se blago prerešeta in končnoveljavno pride

v sode iz mehkega lesa od 25—150 kg.

Ko še nismo plavali v krizi je bila cena yerba-mate-ja silno ugodna za proizvajalca. Saj so veletržci plačevali producentom do 60 — 70 cts. za kilo. Za konzumenta je pa cena yerba-mate-ja dvojno ugodna ker je neizmerno cenejši od kave ter kitajskega čaja.

Zakaj pravijo Argentinci “cebar mate” namesto “servir mate”? Ne pravijo li: servir vino, cerverza, cafe, te? Hočejo v tem poudariti važnost funkcije. V starih, neevropiziranih rodbinah izvršuje ta posel najstarejša krščenica, ki je mogoče že 30 let pri hiši in ta funkcija je tako važna kot v starem Rimu ona Vestalinj.

Ako yerba mate zasluži največji slavospev je pa način kako se ga podaja vreden največje graje. Vstopite v argentinsko hišo, kadar je v njej cel trop obiskovalcev. Vsi znanci kvadre so se zbrali, širokopleča brezobna starka, kak bradat paragvayski veteran, trebušast sosed, ki venomer noslja, ozkoprsen študent, ki mu jetika riše rože na licih, blede mladenke, ki ves dan venijo za šivalnim strojem. Priznajmo, da si mlajši svet vsak dan umiva usta ter neguje zobovje. Pritrese se stara služkinja z rešilno pijačo v tresočih se rokah. Podá jo gospodinji. Stavil bi za vsako ceno, da je bila starka v kuhinji prva ki je oslinila ogabno bombiljo. Pričenja se “matear”. Iz rok gospodarice roma v roke najbližjega obiskovalca in polagoma iz rok v roke iz ust v ustne. Vsake ustne ostavijo na bombilji svoj delež slin in ustne nesnage. Osnaziti ter posušiti bombiljo ali celo odkloniti gostoljubnost znači v mnogih argentinskih rodbinah — žalitev, posebno zunaj na kampu. Pomislite samo na občutek ko pride bombilja v ustne tuberkuloznemu, bolnemu na raku v grlu ali kojega zobovje gloda pioreja! “Guatn Apetit Schani!” bi rekel Dunajčan. Skoro v vseh rodbinah se krčevito držijo te zamazane kužne razvade, ki žali želodec ter zadaja klofuto higieni! Vsi tujci, ki so prepotovali Argentino so ta način podajanja yerba-mate stigmatizirali kot “gran vicio nacional”. Naj bo to stokrat tradicija, Argentinci bi morali odpraviti tradicijo, ki se ti pri njej obrača želodec! Naj mi bo oproščena ta robata kritika te razvade ali bolj robata kot moja kritika je razvada sama!

Čujem, da je med argentinskimi Slovenci precej matepivcev. Pozdravljeni somišljeniki! dino vam polagam na srce v vašem največjem ga pijem jaz in mnogi drugi. Pripravite si ga interesu pijte mate na bolj delikaten način kot v kakršnikoli posodi za čaj kajti mate vsled tega ne bo izgubil svoje arome. Najprvo se pusti zavreti vodo ter se ji pridene količino yerbe, ki se želi. Nato pusti vreti vodo še par minut, se ji prilije mrzle vode ter se precedi v škodelico. Mnogi ga posladijo drugi mu primešajo mleka. Strastni matepivci ga pijejo vedno brez primesi, to je glasoviti “mate amargo”.

Mate je treba piti vsikdar v toplem stanju,

samo tako je prijeten okusu. V teh okoliščinah raztopi voda večje število snovi yerbe med kojimi so mnoge zelo aromatične.

Prezanimivo je, da je mate pred par leti povzročil celo carinsko vojno med Bolivijo in Argentino, ki pa je danes hvala Bogu že odpravljena. Proizvajalec v Misiones ni bilo po godu, da je Brazilija pošiljala ogromne količine na argentinski trg. Ko so se pritožili pri pri buenosajreški vladi, je le-ta znatno omejila braziljanski uvoz ter ga obtežila s znatnimi carinami. Posledica je bila, da je braziljanska vlada udarila takšno carino na argentinsko žito in moko, da je bil argentinski izvoz v Brazilijo skoro popolnoma podvezan. Ta napetost je trajala skoro dve leti. Danes spada to že v zgodovino ter sta si Argentina in Brazilija konljantni mejašici.

“Kje bi bili Argentinci posebno oni, ki živijo na kampu, ako bi ne imeli rešilnega mate-ja!” mi je rekel nemški zdravnik Dr. Steinbach tam doli v Patagoniji kmalu nato ko sva se spoznala. In je nadaljeval: “dobro veste, da je glavna prehrana prebivalstva na kampu pečeno meso, galletas in mate. Ali po množini zavzema meso prvo mesto. Mate deluje v ledvicah, jetrah in mehuru kot nekakšna metla, ki očisti organe one strupene kiseline, ki jo v medicini nazivljamo “acido urico” in koja v drugih razmerah polaga toliko ljudi v prerani grob. Kako bi sicer “gaucho” na kampu, ki zavžije na dan 1—1½ kg mesa mogel ohraniti svoje truplo prožno in sveže notri v visoko starost?! Kaj ne vidimo na kampu vsak dan kako 80 letni “gaucho”, ki ima lase tako goste kot srakopirjevo gnezdo, izmed kojih mu ni niti eden pobeljen, ki mu je zobovje kakor iz mramorja, kakor pravim ta “gaucho” v enem skoku zajaše iskrega vranca, čegar jeklo ves mili dan poje po širnem kampu. Mate je ta čudodelnik, ki mu očisti kri in telo vseh strupenih kiselin. Jojme, kje bi bila Argentina brez mate-ja!”

K o n e c

Veliki zavod

“RAMOS MEJIA”

ZDRAVNIKI SPECIJALISTI

ANALIZE urina brezplačno. Analize krvi. Popolno moderno zdravljenje.

SIFILIS v vseh oblikah. Popolno zdravljenje na podlagi krvne analize (914)

KOŽA: Kronični izpahi, mozoljčki. Izpadanje las. Ultravioletni žarki.

ZLATO ŽILO: zdravimo brez operacije in bolečin.

SPOLNA ŠIBKOST: Hitra regeneracija po prof. Cicarelliju.

ŽIVČNE BOLEZNI: Nevračenja, izguba spomina in šibkost.

REVMATIZEM: kila, naduha, gota. Šibkost srca zdravimo po modernem nemškem načinu.

PLJUČA: Kašelj, šibka pljuča.

ŽELODEC: upadel, raširjeni, kislina, težka prebava, bruhanje, rane.

ČREVA: colitis, razširjenje, kronična zapeka.

GRLO, NOS, USEŠA, vnetje, polipi: brez operacije in bolečin.

ŽENSKÉ BOLEZNI: maternica, jajnika, neredno žiljenje.

Naš zavod s svojimi modernimi napravami in izvrstnimi SPECIJALISTI je edini te vrste v Argentini. — Lečenje zajamčeno. — Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

Pregled brezplačno

GOVORI SE SLOVENSKO

Piazza Once

Rivadavia 3070

Od 9—21 ob nedeljah od 3—12

SAMEMU SEBI SIN

Thomas Stearns, lastnik cele vrste pomembnih finančnih podjetij v Chicagu, je pred nekaj časom izgubil svojo ženo. Ker je njegov sin padel 1917 na francoskem bojišču in se je ostareli mož že pred leti sprl s svojimi sorodniki, je ostal sam na svetu. Nekega dne te samote ni več prenesel in je sklenil, da se poroči. Izbral si je vdovo svojega sina in ker v Ameriki ni zakona, ki bi prepovedoval takšno zvezo, sta stopila s 30 letno lepo žensko kmalu pred oltar. S to poroko pa je nastala zamotana situacija, ki jo skušajo zdaj rešiti ameriški listi. Predvsem je postal 60 letni bankir s to poroko samemu sebi sin, saj je mož svoje snaha. Še bolj čuden je postal položaj njegove druge žene, ki se lahko imenuje tašča sama sebi, dočim je pokojna prva žena napredovala do

čina matere svojega moža. Prava zmešnjava pa bo nastala, če se iz tega zakona rodi kaj otrok. Ti otroci bi bili potem vnuki svojih staršev.

ČITAJ IN POMNI

Žlahtnim kamnom so že od nekdaj pripisovali čudovite lastnosti. O demantu so bili prepričani, da dela človeka nevidnega, indijski ahāt je podeljeval ljudem moč zgovornosti, karneol je baje krotil srd, hiacint je pospeševal dobro spanje, ametist je zmanjševal opojnost, granta je pregnjal demone, bezoar je ščitil človeka pred kugo in strupom, aspilat pa pred ognjem.

Škrjanec poje skozi vse leto, medtem ko utihnejo drugi ptiči že v juliju.

V splošnem menda velja pravilo, da je petje

pri ptičih tem grše, či mlepeše je njih perje. Pomislimo samo na pava!

Če vidimo netopirje, kako prhutajo po zraku, nehote mislimo, da imajo te živali zelo razvito glavo, pred vsem dele ob licih. To pa ni res. Netopirji imajo le fino razvit čut sluha in tipa. Ta dva čuta jima povesta, kod morajo leteti, da ne zadenejo ob kakšen predmet. Netopir ima namreč na sprednjem delu glave kožico, ki mu pove, kod naj leti brez ovir.

Besedo "šofer" so prvotno rabili v Franciji za člane neke roparske tolje, ki je svoje žrtve mučila na ta način, da jim je sežigala noge.

Dr. J. HANN

Ženske bolezni — Maternica — Jačnik —
Prezgodnja ali zakasnjena perioda
— Beli tok.

Notranje bolezni — želodec in drobovje.
Gonoreja — Mehur — Obisti.
Ugodno tedensko in mesečno plačevanje.

ZDRAVLJENJE Z
ULTRAVIOLETNIMI ŽARKI
Tucumán 2729, esq. Pueyrredón

Klici na dom: U. T. 47 Cuyo 7601

SPREJEMA OD 8—8 ZVEČER
NIZKE CENE

Dr MILOSLAVICH

Zdravnik za notranje bolezni.

Praktikiran na klinikah na Dunaju, Pragi in Parizu.

Zdravi bolezni kože, krvi in spolne bolezni.

Se govori slovensko, nemško in špansko.

PETNAJSTDNEVNO PLAČEVANJE
GARANTIRANO ZDRAVLJENJE

Sprejemanje strank od 11 do 12 in od 3 do 7 zvečer. — Ob nedeljah od 9 do 11 ure zjutraj.

Ulica Reconquista 629

U. T. RETIRO 1852

DR. S. SCHAVELZON

Vodja klinike v bolnišnici Muñiz

VENERIČNE BOLEZNI

moderno in hitro zdravljenje.

NOTRANJE BOLEZNI

srce, pljuča, želodec, obisti, reumatizem, kri itd.

GOSPE: Rezervirani prostori.

OČI - UHO - NOS - GRLO - ŽARKI X
ULTRAVIOLETA - DIATERMIA

SPECIALISTI za vsako bolezen.

NI KLINIKA

Pueyrredón 936

U. T. 47 — 8416

Sprejema od 8 do 10, 14 do 16 in 19 do 21.

Ob nedeljah od 8 do 9.

Ako hočete biti zdravljeni od vestnega in odgovornega zdravnika
zatecite se na

CLINICA MEDICA CANGALLO

Zdravljenje po ravnateljstvu dr. A. GODEL

Specijalisti za sigurno in hitro zdravljenje — Blenoragije - Kapavca
AKUTNE, KRONIČNE BOLEZNI IN NJIH KOMPLIKACIJE, ZDRAVLJENJE
PO FRANCOSKIH IN NEMŠKIH NAČINIH

SPOLNE (606 - 914)

Krvne in kožne bolezni

ZA SLOVENCE PRVI PREGLED BREZPLAČNA

Ženske bolezni, bolzni maternice, jajčnika, prostate in neredno perilo. — Specijalisti za pljučne, srčne, živčne in reumatične bolezni

ŽARKI X — DIATERMIA — ANALIZE

GOVORI SE SLOVENSKO

Sprejema se od 9. do 12 in od 15 do 21.

CALLE CANGALLO 1542

RECUERDE INSTITUTO MEDICO INTERNACIONAL

BLENORRAGIA
SIFILIS Y DEMAS VENEREAS

EL INSTITUTO MAS ANTIGUO ATENDIDO POR MEDICOS
PLAZA CONSTITUCION
DE 10 A 12 DE 13 A 21

*Sin lavajes
Sin dolor*

BRASIL 923

SELITVE V MESTU IN NA DEZELO
ZA ZMERNE CENE

PREVOZNO PODJETJE

RAFAEL TURK

OSORIO 5085 esq. WARNES 2200

U. T. 59-2505 in 59-3667

Izdajajo: Slovenska prosvetna društva v Argentini.

Za pisanje odgovarja: Uredniški odbor.

Urejuje: Jan Kacin

NOVA KOALICIJSKA VLADA V JUGO- SLAVIJI

Bivšemu ministru zunanjih zadev, Jevtiču se po prvem protestu radikalov, ki niso bili zadovoljni z imenovanjem nove vlade, posrečilo sestaviti zopet novo v kateri so sledeči državniki: notranje zadeve Popovič, vojna Živkovič, finance Stojadinovič, sodba Kojič, trgovina Verbanič, poljedelstvo Jankovič, zdravstvo

Saarbrücken. Javljajo da je socijalistični vođa Saara Ernst Braun z zvijačo bil spravljen na nemško ozemlje kjer so ga Nemci aretirali. Vlada Saara je uložila protest.

Moskva. Znana komunistična voditeljica Zinoviev in Kameneff sta bila aretirana, ko sta zapuščala Kremelj po nekem dolgem sestanku s Stalinom, kateri je potomo radija razglasil, da ne bo miroval dokler ne uniči opozicije ki jo vodita gori imenovana in kateri so baje kirveci umora Kirova.

ZUBOZDRAVNICA

Dra. Samoilović de Falicov

in FELIKS FALICOV

Sprejemata od 10 do 12 in od 15—20 ure

DONATO ALVAREZ 2181

U. T. 59 - 1723

Trelles 2538

IZKUŠENA BABICA

FILOMENA BENEŠ DE BILIK, diplomirana na univerzi v Pragi in v Buenos Airesu. Zdravi vse ženske bolezni, vse ženske bolezni. Sprejema tudi noseče v popolno oskrbo na dom.

Ordinira od 9 ure zjutraj do 20 ure zvečer

LIMA 1217, I. nadstr.

U. T. 23 Buen Orden 3389 — Bs. Aires

CLINICA DENTAL DEL PLATA

Dr. Carlos Ch. Lalanne

Specijalni aparati za perforacije paladarja. Zlate krone 22 karatne \$ 16. — Garantirano delo. — Posvetovanja brez plačno.

CARLOS PELLEGRINI 311 esq. SARMIENTO

Sprejema vsak delavnik od 9—11.30 in od 14—18.

ISKRE

Gost v gostilni pokaša vino, potem pa se razjezi: "Tu notri je vendar polovico vode."

"Ali res?" se čudi gostilničar. "Prosim, pa pijte drugo polovico!"

DEFINICIJA ŽENSKE

"Ženske so kakor deli sveta."

"Zakaj?"

"Nu, z 20 leti so vroče ko Afrika, s 30 divje kot Azija, s 40 na višku tehnike kot Amerika, s 50 zgarane kot Evropa, s 60 zapuščene kot Avstralija in s 70 mrzle kot polarni kraji."

**

NI RAZUMEL

"Včeraj sem dobil papigo za svojo ženo".

"Srečen človek! Moje pa noče nihče zamenjati."

**

"Včeraj, gospod Smola, sem vas videl s sčerkami v kavarni. Krasni sta. Dva angela!"

"Oh, ka mi to pomaga, ko ju noben hudič noče."

GIBANJE POTNIŠKIH PARNIKOV

Iz Evrope dospejo

Decembra:

23—Augustus

(iz Genove 9. 12.)

26—Madrid

(iz Hamburga 6. 12.)

27—Alsina

(iz Marsilje 6. 12.)

Odplovejo

Decembra:

25—Belle Viste

(v El Havre 21. 1. 35.)

27—Cabo S. Augustin

(v Genovo 19. 1. 35.)

28—Augustus

(v Genovo 13. 1. 35.)

VREDNOST DENARJA

	Nakup	Pordaja
100 dolarjev	396.—	397.20
100 ital. lir	33.90	34.70
100 dinarjev	8.70	9.45
100 českkih kron	16.—	17.40
100 frankov	26.40	27.20
1 funt šterling	19.40	19.90

ZA DARILA NAJBOLJŠA IZBERA

Joyería FEDER

ustanovljena leta 1907

AV. SAN MARTIN 2591

U. T. 59, Paternal 0442

Zraven Banco Popular Argentino

Dragocenosti

Ure

Briljanti

Fantazije

Srebrnine

Direkten uvoz

Lastna hiša

Fabrikacija

Najboljša

Perfektno

Popravljanje

OBIŠČITE NAS

S PREDSTAVO TEGA OGLASA

NAPRAVIMO 10% POPUSTA

ENO DARILO BO VAŠE

VREDNOST \$ 500.00 ZASTONJ, ZAHTEVAJTE JIH

NOVOPOROČENCI:

Hočemo sodelovati pri sreči.

Ni večjega veselja na svetu, kot biti pozvoščitelj nekoliko sreče v hiši drugega.

POROČNI PRSTANI
18 KARATNO ZLATO
OD \$ 12 DALJE

